

■■■■■ ■■■■■
Aan: De bijzondere commissie voor de JBZ-Raad
van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Betreft: Reactie op de brief van de Minister van Justitie van 4 september jl. over de stand van
zaken rond de besluitvorming over het juridische kader van de Tweede Generatie van
het Schengen informatiesysteem (SIS II) TK 2005-2006, 23 490, nr. 427.

Kenmerk: CM0612-II
Datum: 12 september 2006

Geachte leden van de Staten-Generaal,

De Permanente Commissie heeft kennis genomen van de brief van de Minister van Justitie van 4 september 2006, TK 2005-2006, 23 490, nr. 427. In deze brief gaat de Minister in op eerdere commentaren van de Permanente Commissie uit april 2006 inzake de ontwerp Verordening betreffende SIS II en de Europese voorstellen over de opzet van grootschalige gegevensbestanden (beide van 13 april 2006). De Permanente Commissie is verheugd over het feit dat de Minister onze opmerkingen serieus heeft willen nemen en ook dat hij aangeeft bij de verdere voortgang van de Europese voorstellen rekening te willen houden met de minimumvoorwaarden zoals door ons in de tweede brief geformuleerd.

In deze brief gaan wij kort in op de reactie van de Minister op de negen door ons genoemde punten in de brief van 13 april 2006 over SIS II.

1. In haar brief van april 2006, gaf de Permanente Commissie aan het te betreuren dat in de huidige tekst van de SIS II Verordening, anders dan in het Commissievoorstel, geen eenduidige criteria voor de opname van derdelanders ter fine van weigering van toegang zijn opgenomen. In zijn reactie verwijst de Minister naar de evaluatieplicht in het voorstel, op grond waarvan de Europese Commissie na drie jaar eventueel een voorstel tot harmonisatie zal indienen. De Permanente Commissie heeft naar aanleiding hiervan twee opmerkingen:
 - a. De genoemde evaluatie zal pas plaats vinden drie jaar na datum van de inwerkingtreding van de SIS II Verordening, terwijl Lidstaten nu al 11 jaar ervaring hebben met de huidige criteria van Artikel 96 van de Schengen uitvoeringsovereenkomst. Op basis van nationale jurisprudentie, uit ervaringen van nationale data protectie autoriteiten en uit het onderzoek uit 2005 van de Gemeenschappelijke Controle Autoriteit voor SIS is allang gebleken dat de huidige toepassing van Artikel 96 tot problemen leidt. De verschillende interpretaties van de genoemde criteria leiden ondermeer tot onduidelijkheid zowel bij de uitvoerende ambtenaren, als rechters en de betrokken individuen over de rechtmatigheid van de signaleringen en tot rechtsongelijkheid in de behandeling van derdelanders.
 - b. Zelfs na deze evaluatie is het nog onzeker of de Europese Commissie met wijzigingsvoorstellen tot harmonisatie zal komen. In de door de Minister genoemde bepaling Artikel 15 (3c) staat immers dat de Europese Commissie dit 'in voorkomend geval' zal doen. De Permanente Commissie bepleit, met het Europees Parlement, schrapping van de woorden 'in voorkomend geval'.
2. Anders dan de Minister, meent de Permanente Commissie dat het weglaten van de bepaling over de voorrang van voor derdelanders gunstigere bepalingen, een ingrijpende verslechtering van het oorspronkelijke Commissievoorstel betekent. Met het oog op de uitbreiding van de autoriteiten en de lidstaten die van SIS II gebruik zullen maken, is een expliciete bepaling die de betreffende autoriteiten wijst op hun verplichtingen op basis van voor derdelanders gunstiger bepalingen geen overbodige luxe. De concrete beschermende bepalingen zijn niet voor niets in de instrumenten op grond van Titel IV van het EG Verdrag opgenomen.

3. In onze brief van april 2006, betreuden wij het weglaten van Artikel 15 (3) van het Commissievoorstel, op grond waarvan een individu het uitdrukkelijke recht heeft om een rechtsmiddel in te stellen tegen een besluit om hem of haar met het oog op weigering aan de grens in SIS II op te nemen. Ook de bepaling in Artikel 30 waarnaar de Minister verwijst, herstelt deze lacune niet. De Permanente Commissie herhaalt dat een systeem als SIS II dat door een zo groot aantal lidstaten en autoriteiten wordt gebruikt en gevoed en waarbij de kans op opname van foute gegevens evenredig is aan het aantal gebruikers, gepaard moet gaan met een effectieve rechtsbescherming voor betrokkenen. Rechtsmiddelen ten aanzien van het recht tot toegang, correctie of verwijdering van die gegevens zijn onvoldoende. De Verordening dient er in te voorzien dat een persoon ten aanzien van wie uitsluitend op basis van een signalering in SIS II de toegang of verblijf wordt geweigerd of anderszins maatregelen worden genomen, tegen deze weigering een effectief rechtsmiddel heeft.
4. De Minister verwijst naar de heropname van de bepaling in artikel 20 AA, dat gegevens in SIS II over vreemdelingen die de nationaliteit van een EU lidstaat hebben verkregen uit het systeem moeten worden verwijderd. De bepaling over de verplichting om gegevens van familieleden van EU burgers te verwijderen is echter niet opnieuw in de tekst opgenomen. Wij menen dat de bepaling van artikel 15 A waarnaar de Minister verwijst onvoldoende is om de lidstaten en hun nationale autoriteiten op hun verplichtingen uit hoofde van het EG recht te wijzen. Wij verwijzen nogmaals naar de uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak Commissie v. Spanje van 31 januari 2006 (C-503/03) waarin duidelijk is gemaakt dat het handhaven van deze signaleringen kan leiden tot een onrechtmatige beperking van het recht op vrij verkeer van door het EU recht beschermde derdelanders.
5. De huidige tekst van het voorstel, waarnaar de Minister verwijst neemt ons bezwaar niet weg dat de bewaring van gegevens in SIS II telkens met drie jaar kan worden verlengd. Ook op basis van de huidige regeling dienen de lidstaten de wens tot verlenging van deze termijn zelf aan de centrale SIS autoriteit door te geven. Onderzoek leert echter dat nationale lidstaten voor bepaalde gegevens automatisch een langere bewaringstermijn doorgeven aan de centrale SIS instantie. Wel is de Permanente Commissie verheugd over de expliciete bepaling in de Verordening dat de lidstaten alleen op basis van een individuele beoordeling om verlenging mogen vragen. Wij vernemen graag van de Minister op welke wijze in Nederland aan deze bepaling uitvoering zal worden gegeven.
6. De Permanente Commissie is verheugd over het feit dat in de laatste versie van de ontwerp Verordening de bepaling op grond waarvan de autoriteit binnen 60 dagen de verzochte gegevens aan de verzoeker dient mede te delen, weer is opgenomen.
7. Zie onze bovenstaande opmerking onder punt 3.
8. Anders dan de Minister, menen wij dat de verwijzing naar nationale aansprakelijkheidsregels voor schade ontstaan door het gebruik van N SIS II (in artikel 32) geen garantie biedt voor een goede waarborg en voor betrokkenen adequate bescherming. Het is niet uitgesloten dat nationale wetgeving de aansprakelijkheid van lidstaten in bepaalde omstandigheden beperkt. Daarnaast is het huidige voorstel in die zin een beperking van het Commissievoorstel, dat het niet van toepassing is op schade ontstaan door gegevensverwerking door de nationale SIRENE diensten.
9. De Permanente Commissie is het met de Minister eens dat vanuit het oogpunt van de rechtsbescherming van betrokkenen, in het kader van de bepaling van sancties in zake misbruik van gegevens in het SIS II, het begrip 'misbruik' zo ruim mogelijk moet worden gehouden. Daarnaast heeft de Permanente Commissie aangegeven het te betreuen dat de voorgestelde bepaling, anders dan in het Commissievoorstel, deze sancties beperkt tot de gegevens in het SIS II. De verplichting tot sanctionering van misbruik van supplementaire (SIRENE-gegevens) zou hier dan niet meer onder vallen. Dit bezwaar blijft ook ten aanzien van de tekst waarnaar de Minister verwijst, bestaan.

Hoogachtend,
namens de Permanente Commissie,

Prof. mr. C.A. Groenendijk
voorzitter